

Motion till riksdagen 2005/06: MJ445

av **Dan Kihlström m.fl. (kd)**

Trädgårdsnäringens situation

Motionen delad mellan flera utskott

1 Innehållsförteckning

1	Innehållsförteckning.....	1
2	Förslag till riksdagsbeslut.....	2
3	Inledning	2
4	Internationell konkurrens	3
5	Arbetstagarnas situation	4
6	Miljövänlig produktion i trädgård och växthus	5
7	Inför fruktodlingskonton	6
8	Fritidsodlingen	6

Fel! Okänt namn på

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag som syftar till att minska arbetsgivar- och socialavgifter för säsonganställd personal samt att ge företag med säsongssysselsättning möjlighet att utnyttja den tidigare beslutade nedsättningen av arbetsgivaravgifterna.¹
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det i miljöstöden inom landsbygdsprogrammets ram inkluderas dels ett stöd för resurshållande konventionell trädgårdsodling, dels ett nationellt stöd för ekologisk växthusodling.
3. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om inrättande av avsättningskonton inom fruktodlingen – ”fruktodlingskonton”.²
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av att fritidsodlingens organisationer även fortsättningsvis erhåller statligt stöd för sin betydelsefulla verksamhet.

¹ Yrkande 1 hänvisat till SfU.

² Yrkande 3 hänvisat till SkU.

3 Inledning

En inhemsk produktion av trädgårdsprodukter och potatis är en förutsättning för att svenska konsumenter ska kunna erbjudas produkter av hög kvalitet baserade på uthålliga och miljövänliga produktionsförhållanden. Antalet företag inom den gröna sektorn är ca 2 000 med frilandsodling av bland annat frukt, bär, grönsaker och prydnadsväxter och ca 1 200 med växthusodling av grönsaker och prydnadsväxter. Dessutom finns 5 600 företag med potatisodling. Inom dessa sektorer är företagen väl spridda över landet och utgör en väsentlig resurs för att bibehålla en levande landsbygd och för att skapa sysselsättningstillfällen i hela landet.

Inom sektorn arbetar flera tiotusentals anställda och företagare. En väsentlig del av dessa är deltidssysselsatta i skörde- och andra säsongsbetonade arbetsuppgifter. Att en mycket stor andel av de sysselsatta finns inom säsongsbetonade arbetsuppgifter måste beaktas när det gäller att skapa bättre konkurrens- och lönsamhetsförhållanden för näringen.

Samtidigt som det gäller att slå vakt om marknadsanpassningen av produktions- och marknadsförhållandena innebär småskaligheten inom dessa sektorer att företagen har relativt sett svårare att möta de ojämlika konkurrensförhållanden som i många avseenden råder i relation till de viktigaste konkurrentländerna. Trädgårds- och potatisodlingen bär liksom jordbruket på konkurrenshämmande skatter och regleringar.

4 Internationell konkurrens

I ett flertal statliga utredningar har slagits fast att växthusodlingen är en mycket energiintensiv näringsgren och är utsatt för en stark internationell konkurrens. I de flesta växthusföretag ligger energikostnaden i intervallet 15–30 procent av produktionsvärdet (SOU 2003:38). I enskilda växthusföretag med speciell produktionsinriktning kan till och med den samlade energikostnaden inklusive energiskatter överstiga 50 % av den samlade kostnadsbelastningen i företaget. Konkurrensstrycket från import av växthusodlade produkter från andra gemenskapsländer har ökat markant och prisnivåerna på inhemsk produktion pressats ner. Den successivt försvagade lönsamheten har lett till att en alltför stor andel av växthusbeståndet i dag är föråldrat och att nyetableringen av företag är svag.

Växthusodlingens energibeskattnings avhandlas i Skattenedsetningsutredningens betänkande, Svåra skatter! (SOU 2003:38), där det också konstateras att växthusodlingen är extremt energiintensiv. EU:s regler medger generellt ej särskilda beskattningsmodeller för olika sektorer av näringslivet. Vissa möjligheter till undantag medges emellertid för växthusodlingen inom unionen, något som utnyttjats av andra medlemsländer. För den svenska växthusnäringen kvarstår dock de extra kostnader som orsakas av den höga energianvändningen.

Fel! Okänt namn på

Från Kristdemokraternas sida har i tidigare motioner ställts krav på att koldioxidskatten för växthusodlingens del avvecklas eller åtminstone reduceras till i nivå med konkurrentländernas beskattning i avvaktan på att ett nivåmässigt enhetligt beskattningssystem kan läggas fast inom hela EU. Det nuvarande systemet med 0,8-procentsregeln bör under alla omständigheter avskaffas, då det får en del märkliga effekter, som kan innebära att företag som genomför energibesparingar eller utnyttjar alternativ till fossila energikällor straffas för detta. För dessa företag ökar skattebelastningen på den fortsatt nyttjade men reducerade volymen fossilt bränsle. Det nuvarande beskattningssystemet dränerar växthusföretagen på viktigt kapital som bättre behövs för att stärka lönsamheten och öka förutsättningarna att vidta energibesparande och energi-effektiviserande investeringar.

Växthusföretagens höga energiutnyttjande avser såväl bränsle för uppvärmning som el för i huvudsak belysning. Den 1 juli år 2004 införde Socialdemokraterna en skatt på el för växthusnäringen med 0,5 öre per kWh. Detta skedde med hänvisning till EU:s energibeskattningsdirektiv. Växthusodlingens elanvändning avser huvudsakligen processenergi för att driva fotosyntesen och utgör därmed en förutsättning för en marknadsanpassad åretruntproduktion och sysselsättning. Därför bör växthusodlingen, enligt den möjlighet som ges i EU:s energibeskattningsdirektiv, undantas från elskatt. Enligt direktivet får medlemsländerna sätta ned beskattningen inom sektorena jordbruk, skogsbruk och vattenbruk till 0.

På motsvarande grunder bör växthusodlingen även fritas från kvotplikt vad avser den från den 1 maj 2003 införda elcertifikatavgiften. Införandet av elcertifikatavgift och kvotplikt har medfört betydligt ökade kostnader för växthusföretagen i deras konkurrenssituation. För företag med viss produktionsinriktning innebär certifikatavgiften mer än en fördubbling av skatte- och avgiftsuttaget på energi. För ett företag med rosodling omfattande 10 000 m² och med en omsättning på 5 miljoner kronor innebär certifikatavgiften en kostnadsökning på ca 125 000 kronor. Detta blir en orimlig ökad kostnadsbelastning som i dagens konkurrenssituation inte kan kompenseras i energieffektiviseringsåtgärder eller genom marknadspriserna.

Skattenedsättningsutredningen föreslog i sitt betänkande (SOU 2003:38) att företag som uppfyller EU:s kriterier för energiintensiva företag borde bli befriade från kvotplikt och certifikatavgift. Samtliga växthusföretag uppfyller mer än väl dessa kriterier för energiintensiva och konkurrensetsatta företag. På denna punkt instämmer Kristdemokraterna med utredningen.

Kristdemokraternas politik vad gäller skatter på energi utvecklas vidare i motionen *Energi, Utgiftsområde 21*.

5 Arbetstagarnas situation

Kostnaden för arbetskraften utgör vid sidan av kapitalkostnader, och i växthusodlingen energikostnader, den största enskilda kostnadsposten i trädgårds-

Fel! Okänt namn på

7 Inför fruktodlingskonton

För fruktodlingen finns inte heller möjligheter till försäkringslösningar för väderorsakade skördeförluster, t.ex. orsakade av hagelskador. Detta innebär att det inte finns något annat system för dessa företag för att kunna hantera denna risk för stora skörde- och lönsamhetsvariationer än det gängse systemet för skatteutjämning mellan olika år. Denna möjlighet har emellertid uppenbara begränsningar genom att skadefallet kan bli totalt för företaget.

För skogsbruket finns sedan länge en möjlighet till avsättningar till skogs-konto där 60 procent av ett enskilt års avverkningsnetto kan avsättas för att utjämna kommande års lägre avverkning och intäkter. Fruktodlingen liksom skogsbruket binder ett stort kapital i sitt trädbestånd och är bunden till denna investering för sina framtida intäkter. Liksom skogsbruket måste fruktodlingen periodvis göra stora nyinvesteringar vid förnyring av odlingen. Även i dessa situationer är en fondering för intäktutjämning under perioden innan träden börjar avkasta skörd av stort värde. Kristdemokraterna föreslår mot denna bakgrund att fruktodlingen ges möjlighet att inrätta avsättningskonton enligt den modell som i dag gäller för skogsbruket. Riksdagen bör begära att regeringen lägger fram förslag om inrättande av avsättningskonton inom fruktodlingen – ”fruktodlingskonton”.

8 Fritidsodlingen

Det finns 2,5 miljoner trädgårdar omfattande ca 300 000 ha i Sverige. Trädgårdarna har stor betydelse för folkhälsan. Här odlas stora kvantiteter frukt, bär och grönsaker. Trädgårdsarbete innebär för många människor i olika åldrar möjlighet till regelbunden motion i egen takt. Trädgårdar ger andlig stimulans och kan bidra till harmoni för den stressade nutidsmänniskan. Fritidsodlingen svarar samtidigt för en stor del av arvet av gamla kulturväxter. Därmed har fritidsodlingen en stor betydelse.

Fritidsodlingen betraktas inte som en folkrörelse och får därmed inte del av de stöd som utgår till andra folkrörelser. I stället erhåller riksorganisationen sedan tio år ett bidrag om 3,5 miljoner kronor för rådgivning och information till egna medlemmar och till allmänheten. Denna verksamhet är av stor omfattning och har stor betydelse för att bl.a. främja ekologisk trädgårdsodling. Organisationen har emellertid svårt att påverka inriktningen av den forskning som bedrivs vid SLU och genom anslag från Formas.

Sedan år 1993 erhåller Movium – sekretariatet för den yttre miljön, Fritidsodlingens Riksorganisation och Stiftelsen Trädgårdsodlingens elitplantstation sammanlagt ca 11 miljoner kronor per år för att säkra tillgången på bra växter för fritidsodlingen. Medlen beviljas numera av Formas och Jordbruksverket. Det är viktigt att de berörda organisationerna även fortsättningsvis erhåller statligt stöd för sin betydelsefulla verksamhet. Detta bör ges regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 4 oktober 2005

Dan Kihlström (kd)

Sven Gunnar Persson (kd)

Ragnwi Marcelind (kd)

Tuve Skånberg (kd)

Annelie Enochson (kd)

Björn von der Esch (kd)

Johnny Gylling (kd)

Lars Gustafsson (kd)